

## Krister Wickman, Rune B. Johansson, och Nils G. Åsling

*Jag arbetade i industridepartementet under större delen av 1970-talet, 1970-77. Jag kom att arbeta med tre statsråd – Krister Wickman, Rune B. Johansson, och under kort tid efter regeringsskiftet 1976 Nils G. Åsling. Så här beskriver jag i boken (sid 174-178) de tre politikerna som jag alla kom att uppskatta.*

”Krister Wickman var en intellektuell politiker, kanske den som mer än någon annan idémässigt låg bakom den aktiva näringspolitiken med alla sina praktiska verktyg som Statsföretag, Statens Industriverk, Styrelsen för teknisk utveckling, Svenska Utvecklingsaktiebolaget, Sveriges Investeringsbank och allt vad de hette. För en tid hyllades han av sitt parti för vad han åstadkom. När det däremot blev tal om praktisk politik i det nybildade industridepartementet blev framgångarna inte särskilt stora utöver att dessa verktyg faktiskt förverkligades och började arbeta. Det blåste snålt kring Krister Wickman som industriminister. För egen del hade jag inte mycket med Krister Wickman att göra eftersom han slutade som industriminister redan 1971, bara något år efter det att jag hade börjat i departementet. Men jag gillade honom som person, och jag tror att det var ömsesidigt, jag fick en mycket vänlig hälsning från honom när jag fyllde 50 år. Och vi hade en del kontakt längre fram.

Jag tyckte också mycket bra om Rune B. Johansson, både som människa och politiker. Han var på många sätt Krister Wickmans antites. Han var en praktiker, inte en idémänniska. Han var social med ett enormt brett kontaktnät i landet, inte en intellektuell med ett väsentligt smalare och mindre nätverk. Han kom från små förhållanden i landsorten, han var känd som ”bagaren”. Han kom inte som Krister Wickman från Stockholms övre medelklass. Som politiker i meningen att få gehör för sina idéer och förslag i riksdagen var han, det tror jag alla initierade var överens om, skickligare än företrädaren. Och hans ställning i regeringen var stark. Men det hjälpte föga. Hans uppgift som industriminister var till stora delar ett sisyfosarbete. Det visade sig att den aktiva näringspolitiken i praktiken hade svårt att lyckas eftersom den inte gjorde särskilt mycket som inte marknaden själv skulle ha gjort lika bra (som i fallet Sveriges Investeringsbank), var feltänkt (som i fallet Utvecklingsbolaget), eller kom att helt domineras av vad man skulle kunna kalla dess motsats, den *reaktiva* näringspolitiken (som att rädda specifika storvarv från konkurs eller bromsa utslagningen av den svenska teko-industrin). Visst, det fanns delar av industridepartementets politikområden som samhällsekonomiskt sannolikt kostade mindre än vad de gav tillbaka (som satsningarna via Styrelsen för teknisk utveckling), och ingen kunde invända mot att de statsägda företagen samordnades i en koncern, Statsföretag, men i praktiken var den aktiva näringspolitiken så som den såg ut under 1970-talet en samhällsekonomiskt helt marginell företeelse. Den gjorde ingen nämnvärd skada men inte heller någon nämnvärd nytta. Ungefär så skulle sammanfattningen troligen se ut om man mer i detalj skulle analysera näringspolitikens

effekter på 1970-talets svenska tillväxt.

Nils G. Åsling kom jag att arbeta tillsammans med en så kort tid att jag har svårt att uttala mig om honom. Men jag får en känsla av att han som person var en slags blandning av Wickman och Johansson, en praktiker, från början bonde, med intellektuell framtoning. Politiskt satt han i samma sits som Rune B. Johansson hade gjort. Näringspolitiken stod i fokus men inte för att den var viktig för den svenska ekonomins tillväxt utan för att den svenska ekonomin var krisförföljd och behövde statens hjälp. Näringspolitiken under Nils G. Åslings första år kom att domineras av de ständigt pågående strukturkriserna. Varvskrisen hade nu bytt skepnad från specifika företag i kris, typ Götaverken 1971 och Eriksberg 1975, till en hel bransch i kris. Bara några månader efter regeringsskiftet bildades Svenska Varv, det företag som staten sedan kom att använda för att fasa ut den svenska varvsindustrin. Men också andra branscher knackade på. På sin första dag i departementet fick Åsling besök av Erik Sundblad, Stora Kopparbergs koncernchef, som ville lägga ner specialstålverket i Vikmanshyttan. Och sedan stod direktörerna i kö för att anmäla sina problem för industriministern. Eftersom jag satt i rummet intill Åsling kunde jag bokstavligen se direktörerna antichambra i soffgruppen utanför ministerns rum. Det föranledde mig att i en intervju i Dagens Industri i samband med att jag lämnade mitt jobb som planeringschef, det var bara några veckor efter regeringsskiftet, tala om industridepartementet som en akutmottagning. Begreppet fick rötter och fanns med i den politiska debatten under många år. Det berättas att departementets vaktmästare satte upp en skylt utanför Åslings rum med texten: Industrins akutmottagning.”